

Posudek diplomové práce

Název: *Volný čas rodičů dětí s těžkým kombinovaným postižením*

Autor: *Bc. Martin Friš*

Student si vybral pro svou diplomovou práci zajímavé a aktuální téma. Těžištěm této diplomové práce je její praktická část – kvalitativní výzkumné šetření. Autor uvádí v úvodu (s. 6) dva cíle tohoto šetření, přičemž první uvedený cíl se mi jeví přiměřený („zjistit specifika trávení volného času ... rodičů dětí s těžkým kombinovaným postižením“), zatímco druhý cíl („prokázat vztahy mezi náplní volného času a faktory prostředí, ve kterém rodiny žijí a následně pak dopad na celkovou psychickou stránku života rodiny“) považuji pro diplomovou práci za příliš ambiciózní.

Práce má logickou strukturu; přesto mi uniká smysl některých oddílů, které jsou věnovány definici obecných pojmů z oblasti pedagogiky volného času. Zde by dle mého soudu stačila pouze pracovní definice doplněná o odkazy na teoretickou literaturu. Ve struktuře práce chybí spojnice mezi teoretickou a výzkumnou částí práce, tedy formulace teoretických východisek a předpokladů, z nichž potom vychází kvalitativní výzkumné šetření.

Po stránce jazykové i po stránce formální je předložená práce na velmi dobré úrovni. Obsahovou stránku práce je třeba hodnotit diferencovaně: obě základní části práce – teoretická i výzkumná – mají rozdílnou kvalitu, jiné přednosti a jiné nedostatky.

Pokud máme hodnotit teoretickou část práce, dá se říci, že autor shromáždil dostatečné množství informací k jednotlivým tématům, ale tyto informace souvisí většinou jen okrajově s vlastním jádrem práce, tedy s problematikou trávení volného času rodičů dětí s kombinovaným postižením.

Tím, že se autor pokouší uvést různé definice základních pojmů, dopouští se snadno faktických omylů, jako je např. nesprávně interpretovaná citace z knihy *Čas volnosti – čas výchovy* na s. 7. Na jedné straně je třeba ocenit, že autor samostatně pracuje se širokým spektrem pramenů. Na druhé straně způsob, jak autor s nimi pracuje, neodpovídá zadání diplomové práce. Výsledkem teoretických a terminologických částí práce má být pracovní (operační) definice, jak se autor sám zmiňuje na s. 8. To platí jak pro oddíl 1.1, tak také pro oddíl 1.2 a částečně i 1.3. Naproti tomu odstavec 1.3.4 považuji za velmi důležitý, ačkoliv i zde chybí jednoznačná operační definice.

Velmi pozitivně hodnotím oddíl 1.4, který pojednává o specifických nárocích na rodiče souvisejících s kombinovaným postižením jejich dítěte. Tato kapitola je zpracována velmi dobře, a to jak po stránce volby pramenů, tak po stránce obsahové.

Teoretická část práce tedy obsahuje většinu relevantních informací. Velká část z nich ovšem nepatří k jádru práce, což znamená, že by práce měla stejnou hodnotu, i kdyby tyto informace neobsahovala anebo je obsahovala ve stručné formě, třeba jen pomocí odkazů. Teoretická část práce přitom vykazuje jeden základní nedostatek: na konci jednotlivých oddílů není jasně stanoveno terminologické východisko pro výzkumnou část.

Výzkumná část je dobře zacílena: autor si stanovil dobré výzkumné otázky, škoda jen, že není zdůrazněna jejich souvislost s teoretickou částí práce (jak na ně autor přišel). Připomínky mám ovšem k designu a provedení výzkumného šetření.

První závažná připomínka se týká struktury rozhovoru: chápu, že autor chtěl co nejvíce konkrétních informací ke svému tématu, takže nakonec použil řadu otázek, tak jak je uvádí v příloze č. 1. Tento postup ale nelze považovat za polostrukturovaný rozhovor. Otázky polostrukturovaného rozhovoru by měly vybízet respondenta k volnému vyprávění na dané téma (nejde o dotazník s otevřenými otázkami, ale o rozhovor, v němž je struktura omezena na minimum). Když se vžijí do situace respondentek, ani se nedivím, že je mohl průběh rozhovoru rozrušit nebo dokonce traumatizovat. Pokud by autor dal respondentkám více svobody v tom, o čem chtějí mluvit a o čem raději pomlčí (a to je možné právě obecnější formulací a menším počtem otázek), mohly rozhovory probíhat ve větší otevřenosti. Pak by se možná i snadněji odstranily potíže spojené s publikací rozhovorů.

Další chybou je absence odborného popisu (metodiky) kódování při vyhodnocování rozhovorů. Vysvětlení, které autor uvádí na s. 43, je irelevantní: „*Některé doslovně přepsané souvislé texty jsou rozsáhlé. Vzhledem k omezenému rozsahu této diplomové práce tak nebylo možné provést detailní*

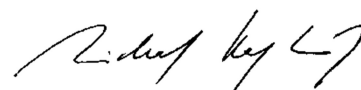
analýzu každého rozhovoru.“ Je zarážející, že diplomant na jedné straně tvrdí, že nemohl provést „detailní analýzu každého rozhovoru“, přitom však v další kapitole popisuje svůj postup při kódování (s. 44). Toto kódování však není dostatečně zdokumentováno (není jasné, jakou metodu kódování autor použil, zda si jednotlivé sekvence graficky označoval, případně je opisoval do zvláštního dokumentu anebo použil speciální software).

Přes uvedené výhrady považuji výsledky výzkumného šetření provedeného diplomantem za dostatečné. Také kap. 5 (Diskuse) obsahuje relevantní srovnání výsledků vlastního šetření s odbornou literaturou.

Vzhledem k tomu, že autor dosáhl cíle, který si stanovil, **doporučuji tuto diplomovou práci k obhajobě**. Přesto navrhuji hodnotit ji známkou **dobře**, a to z následujících důvodů:

- 1) Nedostatečná vazba mezi teoretickou a výzkumnou částí práce, která se projevila tím, že výzkumné otázky nejsou podloženy teorií, která by byla zpracována v teoretické části.
- 2) Závažné metodické nedostatky při vytváření struktury rozhovoru a při jeho vyhodnocování, které svědčí o neznalosti problematiky kvalitativního výzkumu.

V Českých Budějovicích dne 17. srpna 2020

doc. Michal Kaplánek, Th.D.
oponent